

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Tit. VI. Qui ordines Ecclesiasticos conferant, & de litteris dimissoriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

inter se discernentur, *can. Legimus, dist. 93, junctura ibid. Glof. can. Olim dist. 95, addo D. Thom. in 2. 2. q. 184, art. 6, ad primum, & Concil. Trid. sess. 23, de Sacram. Ord. can. 7.*

§. 3. *Episcoporum quatuor genera.*

Episcoporum verò quatuor genera recensentur ab Isidoro *can. 1, dist. 21*. Alii enim simpliciter Episcopi dicuntur, qui vni diocesi præstant: alii Metropolitanì, qui singulis provinciis præsident: alii Archiepiscopi, quibus Metropolitanì subiciuntur, cæterique Patriarchæ, quandoque Primates vocantur, improprie tamen, uti constat *ex can. 1, & 2, dist. 99, b*. Quartum genus constituunt Patriarchæ proprie dicti, qui post S. Pontificem hi sunt, Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus, *cap. Antiqua 23, Exe. De privileg. can. pen. & ult. dist. 22, junctura ibid. notatione Gregorii XIII.* Omnes tamen eodem Episcoporum ordine continentur. Sunt enim dumtaxat hæc nomina dignitatis & jurisdictionis, quæ aliis alio latiore vel restrictiore utitur. Imò & ipse Romanus Pontifex eodem Episcoporum ordine censetur, licet alios omnes dignitate, auctoritate & potestate antecellat, *d. cap. Antiqua 23, De privileg. can. 1, & 2, dist. 12*. Si quidem hic est Vicarius Christi, successor Petri, universalis Ecclesiæ Episcopus, directus Gregoris Dominici, *cap. 3, s. cæterum De elect. lib. 6, can. 1, s. quapropter dist. 23, can. Si quis putaverit II. qu. 6, Concil. Trid. in fine in acclamationibus Patrum; à quo reliqui Episcopi in partem sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis vocantur, can. Decreto can. Qui se scit II. qu. 6, can. Multum III. q. 6a.*

§. 4. *De Chorepiscopis sublatis.*

Erant & olim Chorepiscopi, Episcopis quidem inferiores, sed presbyteris superiores; quorum usus hodie ab Ecclesia sublatus est, *can. Chorepisco-*

pi, juncto can. Quamvis dist. 68.

§. 5. *De Cardinalibus.*

Sunt & Cardinales, personæ Ecclesiasticæ præcipuæ, quæ Romano Pontifici adhiænt, & in administranda Ecclesia Universali consilium subministrant, *Conc. Trident. sess. 25, cap. 1, in fine de reformat.* Verùm & horum separatus ordo non est, sed dignitas & officium; quod ex eo cinct, quòd ex his quidam denominentur Cardinales Episcopi, quidam Cardinales Presbyteri, quidam Cardinales Diaconi, *can. pen. II. qu. 4*, certis titulis inter se distincti, ex quibus etiam appellationem recipiunt. *De Cardinalib. vide Bellarm. de Clericu lib. 1, cap. 16.*

NOTATIO in Tit. 5.

a. *Quamvis in can. 1, dist. 21, & Psalmista inter Clericos numeratur, qui & Cantor dicitur; tamen cum hic absque licentia Episcopi, solâ iussione Presbyteri, possit suscipere officium cantandi, can. Psalmista dist. 23, referri poterit ad quemvis Clericum psallendâ munere fungentem.*

b. *Metropolitani hic distinguuntur ab Archiepiscopis, eoque nomine veniunt, qui simpliciter Archiepiscopi vocantur, ut Mediolanensis, Ravennatensis & similes. Qui autem in textu Archiepiscopi vocantur, hi Metropolitanus superiores sunt, & idcirco Primates vel Patriarchæ appellantur, sicut sunt Pisanes, Gradenis, Aquilegiensis sive Venetus & Bituricensis Archiepiscopi: sed minores ab aliis Patriarchis, qui recensentur in text. nostro. Ioan. de Turre-cremata ad can. 1. num. 20, cum seqq. dist. 21. Quibus ab aliis inter Primates annumerantur Tolitanus in Hispania, & Magdeburgensis in Germania Archiepiscopi.*

Hic non obstat text. in can. fin. dist. 99, ubi Gregorius non vult se nominare Vniuersalem Papam, &c. Verùm huius solutio petatur ex notationibus Gregoriana editionis ibidem adjectis, & ex Bellarm. lib. 2, de summo Pont. cap. 31.

QVI ORDINES ECCLESIASTICOS CONFERANT, ET DE LITERIS DIMISSORIIS.

TITULUS VI.

Ius ordinandi Clericos penes Episcopos est, *can. 1, s. ad Episcopum dist. 25, can. Quamvis dist. 68, Conc. Florent. in unione Armenior. de Sacram. Conc. Trid. sess. 23, cap. 4, s. Proinde, & can. 7, de Sacram. ord. junct. s. fin. inf. cod. qui tamen animadver-*

tere debent, ne alienæ Diocesis subditum absque sui Superioris licentia ad Ecclesiasticum Ordinem, etiam primæ consue, admittant, cap. 2, c. 3, c. 4, De temp. ordinat. lib. 6, can. Primatus dist. 71, non impunè laturos, tam ordinantes, quam ab iisdem

Hhhh

ordi

ordinati, si secus fecerint, *d. cap. 2. & c. 4. & utrobique Glof. junct. text. in can. 1. 3. 6. & 7. ix. quest. 2. can. 1. & per tot. dist. 7. adde Concil. Trident. sess. 23. cap. 8. §. 1. de reform.*

§. 1. *Licentia ab alieno Episcopo ordinandi, à suo Episcopo impetranda est.*

Superior autem intelligitur in hoc casu Episcopus, de cujus diocesi est is, qui ad Ordines promoveri desiderat, oriundus, seu in cujus diocesi beneficium obtinet Ecclesiasticum, seu habet (licet alibi natus fuerit) domicilium in eadem, *text. est in cap. 3. in princ. De temp. ordinat. in 6. Et hand dubie Superior est & Summus Pontifex, propter summam in universam Ecclesiam potestatem, cap. 1. d. tit. De temp. ord. in 6. Cæterum Prælati Episcopis inferiores, tam religiosi quam sæculares, hanc potestatem alienum Episcopum ad eundem suis Clericis aut subditis (nisi ex speciali indulto Sedis Apostolicæ) facere non possunt: nec etiam Officialis Episcopi, cum ad hoc se non extendat ipsius officium, *d. c. 3.**

§. 2. *Quando & ab alio Dimissoria rectè impetrentur.*

Ubi tamen Superior remotiore loco agit, potest ipse in spiritualibus Vicarius generalis, vel Sede vacante Capitulum, seu is, ad quem tunc temporis administratio spiritualium spectat, hanc gratiam facere, ex Bonifacii VIII. constitutione, *in d. cap. 3. à qua tamen nonnihil difcessum est per Concilium Tridentinum, quo non licet Capitulis Ecclesiarum, Sede vacante, infra annum à die vacationis ordinandi licentiam, aut literas dimissorias seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cujusvis privilegii aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficium Ecclesiasticum recepit vel recipiendi occasione arrestatus non fuerit, concedere, Sess. 7. cap. 10. de reform.* Cæterum verò, qui Sede vacante Capituli loco in jurisdictione Episcopi succedunt, hanc potestas ab alieno Episcopo ordinandi, prorsus a dimititur, *sess. 23. cap. 10. de reform.* In transgressores certæ pœnæ ab eodem Concilio statuta sunt, *ut videre est dictis locis.*

§. 3. *Literis de promovendo à quocumque legitima causa mserenda est.*

Sed & ab eodem Concilio sancitum est, ut facultates de promovendo à quocumque non suffragantur, nisi habentibus legitimam causam, ob

quam à propriis Episcopis ordinari non possint, in literis exprimendam; & tunc non ordinantur, nisi ab Episcopo in sua diocesi residentem, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti prævia examine, *d. sess. 7. c. 11.*

§. 4. *Episcopo an & quando liceat exercere Pontificalia in aliena diocesi.*

Sicut igitur Episcopo interdictum est, ne ordinet alienæ diocesis subditum, nisi secundum ea, quæ jam dicta sunt, etiam familiarem suum, *Concil. Trid. d. sess. 23. c. 9. ubi tamen latius: ita neque in aliena diocesi Pontificalia exercere potest, obtentu etiam cujusvis privilegii, can. 1. 3. 6. & 7. ix. quest. 2. Concil. Trid. sess. 6. cap. 5. de reform. nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eisdem Ordinario subiectas tantum, sub pœna suspensionis ab exercitio Pontificalium ipsi Episcopo, & ordinatis ab exercitio Ordinum ipso jure insignenda, *d. c. 5. Concil. Trid.**

§. 5. *De Episcopo, qui renuntiavit Episcopatu, & de Clericis ab eo ordinatis.*

De Episcopo, qui renuntiavit Episcopatu, & de Clericis ab eodem ordinatis, hoc rescriptum extat Alexandri III. ad Archiepiscopum Toleranum, Respondemus, *inquit, distinguendo, utrum Episcopus renuntiaverit loco tantum, an locofimul & dignitati: nam in primo casu Episcopus (sicut antè) rogatus ab Episcopo aliquo poterit de ratione conferre: in secundo verò casu distinguendum putamus, utrum sacros conculerit, an minores; si enim à tali Ordines usque ad Subdiaconatum aliquis acceperit, quia & hujusmodi Ordines à non Episcopis quandoque conferuntur, & in illis deservire poterit, & ad majores (si idoneus fuerit) promoveri. Sanè si ab eodem sacros Ordines scienter quis receperit, quia indignum se fecit, executionem officii non habebit: ubi autem non scienter, poterit (nisi crassa & supina fuerit ignorantia) discretus Pontifex dispensare, *text. est in cap. 1. Ext. De ordinatis ab Episc. qui renunt. Episc.**

§. 6. *De ordinatione per Abbatem.*

Porro, quod initio diximus, jus conferendi Ordines ad Episcopum spectat, juris ordinarii est. Nam singulariter & Abbatibus à sacris Canonibus permittitur potestas conferendi primam tonsuram, & Lectoratum sui Monasterii Monachis, dummodò ipsi Presbyteri sint, & im-

positionem manus ab Episcopo acceperint, *can. 1. dist. 69 cap. Cum contingat, Ext. De atate & qual. ordin cap. 3. De privi. lib. 6. cap. 1. Ext. De ord. ab Episc. adde Concil. Trident. sess. 23. cap. 10. de reform.*

NOTATIO in Tit. 6.

a Sed an reliquos ordines minores conferre possit Abbas, vide Sylvest. in verb. Ordo 3.

QUIBUS ECCLESIASTICI ORDINES RECTE CONFERVNTVR.

TITULUS VII.

Tales, inquit Clemens Pontifex, ad ministerium eligantur Clerici, qui dignè possint Dominica Sacramenta tractare, *text. est in can. 4. dist. 22.* Itaque idonei tantum ad Ecclesiasticos Ordines assumendi sunt, quales censentur omnes, quibus susceptione Ordinum non est interdictum, *cap. fin. Ext. De praesumpt.* Quocirca de iis videamus, qui à susceptione Ordinum à sacris Canonibus submoventur. Nam si hos cognoverimus, consequenter & eos intelligemus, qui admittendi sunt.

§. 1. Interdicitur Ordinibus non baptizatis.

In primis igitur ab Ecclesiasticorum Ordinum receptione remouentur non baptizati; adeò ut & Ordines, si quos fortè antea receperint, post susceptum baptismum repetere cogantur, *cap. 1. c. 3. Ext. De presbyt. non baptiz.* Est enim Baptismus aliorum Sacramentorum fundamentum & janua, *cap. 2. De cognat. spirit. in 6. & can. Cum itaque in 2. in fine de consecr. dist. 4. d. c. 3. Glof. Innoc. & Panorm. ad d. c. 1.*

§. 2. Item mulieribus.

Secundò mulieres, propter sextum muliebrem, *can. Mulieres dist. 32.* his siquidem ad Ecclesiasticis ministeriis interdictum est, ut ne ad altare quidem accedere, aut presbytero ministrare, aut intra cancellos consistere siue consistere, aut sacra vasa vel sacras pallas contingere illis liceat, etiam si Sanctimonialia sint, *cap. 1. in fine Ext. De cohabit. Cler. & mulier. can. Sacras dist. 23. c. In sancta 41. c. Vestimenta, de consecr. dist. 1.*

§. 3. Item seruis vel alteri conditioni obnoxiiis.

Tertiò remouentur serui, *can. 1. & 2. dist. 54. cap. 1. c. 2. Ext. De seruis non ordin. originarii, can. Quis autem, can. Generalis, can. admittuntur, dist. 54. curiales, & aut simili conditioni obnoxii, can. Præcipimus dist. 34. can. Si quis obligatus & d. can. Admittuntur*

*dist. 54. item libertate donati, sed retento obsequio temporali, can. Quicumque dist. 54. junct. cap. Nullus & ibi Glof. Ext. De seruis non ordin. Debet enim, ait Leo Pontifex, esse immunis ab aliis, qui diuinæ militiæ est aggregandus, ut à castris Dominicis, quibus nomen ejus adscribitur, nullis necessitatis vinculis abstrahatur, *text. est in can. 1. dist. 54.**

§. 4. De Tutoribus, Curatoribus, & similibus.

Quibus similes sunt tutores, curatores, actores, executores, procuratores, ante depositum officium & rationes ab eis redditas, *c. unico Ext. De oblig. ad ratiocinia can. Magnus dist. 5. 4. can. Legem dist. 53.*

§. 5. De seruis ordinatis, scientibus dominis suis.

Ab illis tamen excipiuntur serui, qui dominis suis scientibus nec contradicentibus, & multò magis ipsis assentientibus, in Clericorum numerum assumuntur; cum eo ipso non tantum liberi, sed & ingenui fiant, extincto jure patronatus, *§. si seruus Novel. de sanctis. Episc. can. Si seruus sciente, & Admittuntur dist. 54.*

§. 6. De criminosis non ordinandis.

Quartò, à susceptione Ordinum arcentur, adulteri, perjuri, homicidæ, falsarii, uturarii, fures, aliove gravi crimine irretiti, *cap. fin. Ext. De temporib. ord. can. Si Episcopus dist. 50. can. 1. & passim dist. 81. can. 2. dist. 33. can. 1. cum seq. dist. 47. & can. 1. dist. 48. can. Si quis omnem. l. quest. 7. item scurræ, mimi, scenici, ludicri, seditiosi, injuriarum ultores, & adulatores, proditores, aleæ atq; ebrietatè dediti, *can. 3. cum seq. dist. 40. can. 2. dist. 33. can. 1. cap. fin. dist. 33. & his similes, can. Infames vi. quest. 1. & l. quest. 7. per totum; dummodò hi omnes notorii sint. §**

Hhhh 2

Nam